14 Νοεμβρίου 2015

«Σαν μινύρισμα πτηνού χειμαζομένου» – Θρήνος γ

/ Γ

«Σαν μινύρισμα πτηνού χειμαζομένου»
Θρήνος για την καταστροφή της Κυθρέας

Σκέφτομαι την απίστευτη καταστροφή της Κυθρέας, τα περιβόλια της που χάθηκαν, τα νερά, και μαζί μ' αυτά επιστρέφω σ' εκείνους τους στίχους του Διονυσίου Σολωμού που μου έρχονται επίμονα, χρόνια τώρα, ξανά και ξανά στη μνήμη, σαν θρήνος και σαν καημός. Σαν λυγμός. «Σαν μινύρισμα πτηνού χειμαζομένου, λαχταρούντος την επάνοδον του έαρος», που έγραφε ο Παπαδιαμάντης:

«Και δὲν έμεινε μήτε ένα κλωνάρι,
Φιλέρημο πουλάκι νά καθίσῃ,
Τό βράδυ, την αὐγή, νά κελαϊδήσῃ.»

Στίχοι συγκλονιστικοί από τον «Λάμπρο» του Διονυσίου Σολωμού, ύστερα από τον κεραυνό που κατέκαυσε τα πάντα.

Έτσι ακριβώς ανεβαίνει από τα βάθη και τα έγκατα της γης μας ο θρήνος για τον χαμένο τόπο της Κυθρέας, όπως τον περιέγραψε άλλοτε ο Παπαδιαμάντης μιλώντας για τον καημό της Ανατολής στο διήγημά του «Ο Ξεπεσμένος Δερβίσης»:

«Κάτω εις το βάθος, εις τον λάκκον, εις το βάραθρον, ως κελάρυσμα ρύακος εις το ρεύμα, φωνή εκ βαθέων αναβαίνουσα, ως μύρον, ως άχνη, ως ατμός, θρήνος, πάθος, μελωδία, ανερχομένη επί πτίλων αύρας νυκτερινής, αιρομένη μετάρσιος, πραεία, μειλιχία, άδολος, ψίθυρος, λιγεία, αναρριχωμένη εις τας ριπάς, χορδίζουσα τους αέρας, χαιρετίζουσα το αχανές, ικετεύουσα τό άπειρον, παιδική, άκακος, ελισσομένη, φωνή παρθένου μοιρολογούσης, μινύρισμα πτηνού χειμαζομένου, λαχταρούντος την επάνοδον του έαρος.»

Σκέφτομαι πως το απόσπασμα και ο θρήνος από τον «Ξεπεσμένο Δερβίση» λες και γράφτηκε για τη βυθισμένη πια Κυθρέα. Για την πηγή που στέρεψε. Έτσι κι η Κυθρέα εις το μέσον της σιωπής, σκέφτομαι. Με τα πουλάκια της που άλλοτε κελαϊδούσαν, τα δέντρα της, τα περιβόλια, τα νερά της. Άκουγα με δέος αλλά και σπαραγμό εκείνες τις διηγήσεις και τις αναφορές, τη μέρα ακριβώς που οι Τούρκοι πανηγύριζαν για τη μεταφορά νερού από τη Μερσίνα της Τουρκίας στην κατεχόμενη γη μας που τη λεηλάτησαν και βεβήλωσαν. Και σκεφτόμουν την υποκρισία τους, όταν διοχέτευσαν τον τεράστιο όγκο του νερού της Κυθρέας μυστικώς και κρυφίως στις τουριστικές μονάδες της καημένης της Κερύνειας, στα ξενοδοχεία και στα νυκτερινά κέντρα, με τον Κεφαλόβρυσο να στερεύει ύστερα από αιώνες, και την καταστροφή του σπουδαιότερου βιότοπου της Κύπρου.

Έτσι, τίποτε δεν έμεινε πια στην Κυθρέα. Έφυγαν, μετώκησαν βιαίως, εν φόβω και τρόμω δεδιωγμένοι οι άνθρωποι, απεδήμησαν τα πουλιά, χάθηκαν τα περιβόλια κι οι ανθοί. Και σκέφτομαι με πικρία μαζί με τους παλαιούς στίχους του Πασιαρδή,

«Μες στους αθθούς ολογρονίς
εν η Τζιυρκά γιεμάτη,
σιύφκει τζ’ ο Πενταδάκτυλος
που πάνω τζιαι φιλά τη.»,

κι εκείνο το ποίημα, το άλλο, που έλεγε η μάνα μου κι οι θείες μου:

«Ούλλα τα μέρη τζ’ ας καούν,
Τζυρκά μου, μη κακόν σου
γιατί έππεσσα στ’ αγκάλια σου
τζι ήπια που το νερόν σου.»

Πάει πια αυτή η αγκαλιά της Κυθρέας, πάει κι εκείνη η μαγεία της φύσεως, οι κόλποι και η γαλήνη του παραδείσου της, πάνε όλα, έφυγε κι η μάνα μου, έφυγαν οι γονείς μας, φεύγουν οι φίλοι μας, φεύγουμε πια κι εμείς.

Άκουα τον εξάδελφό μου και παιδικό μου φίλο Χρήστο Γεωργιάδη στο τελευταίο συνέδριο, σε εκείνη τη σύναξη για την Κυθρέα, να μιλά με τόσο έρωτα και πάθος, για τα περιβόλια της, τους ποταμούς, τα δέντρα και τα φυτά, τα πουλιά, ακόμη και τα ερπετά και τα άλλα, τα καβούρια στους ποταμούς, τα μελίσσια και τους μελισσοφάγους, κι η φωνή του έβγαινε σαν από βαθύ πηγάδι. Με όλον εκείνο τον πόνο και τον σπαραγμό. Σαν κραυγή από τα βάθη των αιώνων. Κι ένας λυγμός με έπνιγε κι ένα παράπονο.

Ποιός θα μιλήσει, σκέφτομαι, γι' αυτό που συνέβη στην Κυθρέα, την ερήμωση και τη βιολογική καταστροφή; Έτσι είναι που γυρίζω νοερώς στην Κυθρέα, στο σπίτι μου που ισοπεδώθηκε, και αντιγράφω τους στίχους του Σεφέρη, με τη μεταθανάτια εκείνη σκηνή της «Κίχλης»:

«και είσαι
σ᾽ ένα μεγάλο σπίτι με πολλά παράθυρα ανοιχτά
τρέχοντας από κάμαρα σε κάμαρα, δεν ξέροντας από πού
να κοιτάξεις πρώτα,
γιατί θα φύγουν τα πεύκα και τα καθρεφτισμένα βουνά
και το τιτίβισμα των πουλιών
θ᾽ αδειάσει η θάλασσα, θρυμματισμένο γυαλί, από βοριά
και νότο
θ᾽ αδειάσουν τα μάτια σου απ᾽ το φως της μέρας
πως σταματούν ξαφνικά κι όλα μαζί τα τζιτζίκια.»

Νίκος Ορφανίδης

Πηγή: churchofcyprus.org.cy